Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

36 872 Wijziging van de Omgevingswet, Algemene wet bestuursrecht en de Wet windenergie op zee ter implementatie van onderdelen van de met Richtlijn 2023/2413 gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (REDIII, vergunnen)

F **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET DERDE VERSLAG**

Ontvangen 26 november 2026

Ik heb kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei in het uitgebrachte derde verslag over het voorstel van wet tot wijziging van de Omgevingswet, Algemene wet bestuursrecht en de Wet windenergie op zee ter implementatie van onderdelen van de met Richtlijn 2023/2413 gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (REDIII, vergunnen). Voor de uitvoering van de implementatieverplichting van Nederland is het nodig dat het onderhavige wetsvoorstel tot wet wordt verheven. Ik spreek daarom de hoop uit dat het wetsvoorstel met deze beantwoording van de gestelde vragen op korte termijn kan worden geagendeerd voor plenaire behandeling.

In deze nota naar aanleiding van het verslag ga ik in op de vragen en opmerkingen van de fractieleden van de BBB in het verslag. Omwille van de leesbaarheid zijn de vragen genummerd en cursief weergegeven. De antwoorden zijn in romein daartussen geplaatst.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

1. *De regering herhaalt maar liefst viermaal dat zij verwacht dat er "vrijwel geen versnellingsgebieden aangewezen zullen worden" vanwege de geringe meerwaarde. De fractieleden van de BBB vragen hoe proportioneel deze wetgeving is als de regering nu al weet dat deze wet in de praktijk een papieren tijger blijft. Kan deze Kamer worden geïnformeerd over de ontwikkeling van het aantal versnellingsgebieden?*

Het kabinet verwacht inderdaad dat er vrijwel geen versnellingsgebieden aangewezen zullen worden, gelet op de kleine meerwaarde die deze gebieden bieden. Dit is toegelicht in Kamerbrieven[1] en in de memorie van toelichting[2] bij het wetsvoorstel.
Dat laat onverlet dat Europese richtlijnen geïmplementeerd moeten worden in nationale wetgeving, omdat Nederland hiertoe gehouden is op grond van de EU-Verdragen.
De ontwikkeling van het aantal versnellingsgebieden wordt niet bijgehouden. Gelet op de verwachting dat er vrijwel geen gebieden aangewezen zullen worden, is het niet opportuun hiervoor een monitoringssysteem in te richten. Hierover kan de Kamer dus ook niet geïnformeerd worden.

2. *In de beantwoording wordt gesteld dat hernieuwbare energie via de ADC-toets geldt als een 'dwingende reden van groot openbaar belang' onder de Habitatrichtlijn, maar waterschappen geen vetorecht krijgen. Kan de regering garanderen dat bijvoorbeeld het behoud van schoon drinkwater en vruchtbare landbouwgrond in juridische procedures niet ondergeschikt worden aan energieprojecten die zich beroepen op deze Europese voorrangsstatus? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.*

De dwingende reden van groot openbaar belang zegt niets over voorrang ten opzichte van belangen als behoud van schoon drinkwater en vruchtbare landbouwgrond. Die afwegingen spelen in het bredere kader van het ruimtelijke beleid en voor de borging van die belangen is er specifieke

[1] Kamerstukken II, 2025/26, 29023-597, bijlage Voortgang beleid netcongestie, p3-4.
[2] Kamerstukken I, 2025/26, 36872 nr.3, Beslisnota en Memorie van toelichting.

regelgeving. Dat staat als zodanig los van de specifieke toets van effecten van hernieuwbare energieprojecten op Natura 2000-gebieden die hier aan de orde is.

De ADC-toets kan aan de orde zijn als uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn, geen zekerheid is verkregen dat een hernieuwbare-energieproject niet leidt tot aantasting van de relevante natuurwaarden in een Natura 2000 gebied. In dat geval kan het project alsnog worden toegestaan als daarvoor geen minder schadelijke alternatieven (A) zijn, als sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang (D) en als adequate compensatie (C) van de aangetaste natuurwaarden plaatsvindt om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft. De ‘dwingende reden van openbaar belang’ is dus slechts één van de drie aspecten van deze toets. Dit wetsvoorstel verandert niets aan de andere twee vereisten en doet ook niet af aan de bestaande ruimtelijke bescherming van landbouwgrond en de bescherming van de waterkwaliteit.

3. *In de beantwoording wordt gesteld dat de decentrale overheden bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel zijn betrokken. Waaruit bestaat deze betrokkenheid concreet? Is er bijvoorbeeld een UDO uitgevoerd? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.*

Bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel is regulier overleg geweest met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). In goed overleg is besloten dat een Uitvoeringstoets Decentrale Overheden (UDO) niet nodig was, gelet op de geringe meerwaarde en het facultatieve karakter van het aanwijzen van versnellingsgebieden.
Ook zijn er roadshows gehouden op verschillende plekken in het land (Assen, Dordrecht Roermond, Amsterdam) waarbij met vertegenwoordigers van provincies en gemeenten gesproken is over de mogelijkheden van REDIII. Hierbij was de conclusie dat de onderdelen van REDIII inzake vergunnen weinig meerwaarde of tijdswinst opleveren en dat er dus weinig gebruik gemaakt van zal worden.

4. *Kan de regering aangeven op welke punten zij afwijkt van de oorspronkelijke Europese wettekst en waarom?*

Als de vraag zo kan worden begrepen, dat gevraagd wordt naar eventuele afwijkingen van het uitgangspunt van zuivere implementatie, dan kan in zijn algemeenheid gesteld worden dat het wetsvoorstel geen verdergaande verplichtingen bevat dan nodig op basis van de richtlijn.

Op één punt heeft het kabinet in verband met rechtszekerheid gekozen voor een besluit, waar dat volgens de richtlijn niet hoeft. De richtlijn stelt dat een project voor hernieuwbare energie in een versnellingsgebied na de screening direct doorgang kan vinden, zonder dat daarvoor een uitdrukkelijk besluit door het bevoegd gezag vereist is in de vorm van het verlenen van een natuurvergunning. Dit tenzij een specifiek project, gelet op de milieugevoeligheid van de geografische gebieden waar het project zich bevindt, zeer waarschijnlijk zal leiden tot aanzienlijke onvoorziene negatieve effecten die niet kunnen worden verzacht door de maatregelen die zijn opgenomen in het versnellingsgebiedsplan. Bij de consultatie gaven diverse respondenten aan te verwachten dat het wel nemen van een uitdrukkelijk besluit door het bevoegd gezag, ofwel het verlenen van een vergunning, meer juridische zekerheid biedt. Daarom is er in het voorstel en de onderliggende regelgeving voor gekozen de vergunningplicht te handhaven en in de beoordelingsregels voor de natuurvergunning te regelen dat een project een vergunning kan krijgen als uit de screening niet blijkt dat het project zeer waarschijnlijk zal leiden tot aanzienlijke onvoorziene negatieve effecten voor een Natura 2000-gebied die niet kunnen worden verzacht door de maatregelen die zijn opgenomen in het versnellingsgebiedsplan.

Jo-Annes de Bat
Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei